

Beszélgetés egy nyughatatlan erdősszel

– Az ERTI Püspökladányi Kísérleti Állomásának voltál az igazgatója. Egyszer csak vállalkozó lettél! Mi történt?

– 1982–1994 között voltam állomási-gazgató. Ténykedésem alatt az állomás létszáma kétszeresére, az állóeszközök bruttó értéke több mint ötszörösére, a megbízások munkák árbevétele tízennyolcszorosára emelkedett. ERTI-kezelésbe vettem a püspökladányi 407 ha-os szikkísérleti erdőkomplexumot és 6 ha-ral bővítettem az arborétumunkat. A rendszerváltás után az állomás valamennyi épületét felújítottam. Bemutatóházat, erdei iskolát, üvegházat, lóistállót, kilátót, víztározót, tenispályát, szilárd burkolatú utat, gépkocsi-parkolót építettem. Kicséréltem az összes légvezetékét földkábelre és az azbeszt ivóvízvezetéseket műanyag vezetékekre. Kiépítettem az állomás számítástechnikai és távközlési rendszerét. Országos rendezvényeket szerveztem, előadásokat, bemutatókat tartottam. A rendszerváltásban is részt vettem. Én voltam a Hajdú-Bihar Megyei V. számú Választó Körzet Választási Bizottságának az elnöke. A baj valószínűleg 1992-ben kezdődött, amikor vettem magamnak két lovat, s a lovakkal kültagként beléptem az Álomzug Betéti Társaságba. Ez a betéti társaság bérelte az állomás legelőit és üresen álló épületeit.

1993-ban az ERTI élén vezetőváltás történt. Környezetemből valaki besúgott. Fegyelmi vizsgálat indult ellenem. A vizsgálat alaposságára utal, hogy még az arborétum fakerítésébe bevert szegeket is megszámozták. Három napig tartott, mire megállapították, hogy a kerítésben több szeg van, mint amennyit a boltból vásároltunk. Nem akarták elhinni, ezért újra számoztak. Két hónapig tartó, minden részletre kiterjedő vizsgálat után megkaptam a szerintem már jóval előbb meghozott fegyelmi határozatot, miszerint visszavonták állomási-gazgatói megbízásomat. Indoklás: „dr. Kapusi Imre a saját nevében az intézetet képviselve az Álomzug Bt.-vel bérleti szerződéseket kötött, a bérleti szerződés joghatályos aláírására nem volt jogosult”. Azt nem vizsgálták, hogy ezek a szerződések a korábbi ERTI szerződéseknel lényegesen kedvezőbbek voltak. A fegyelmi határozatot megfellebbeztem, munkaügyi bírósághoz fordultam. A bíróságon nem nekem adtak igazat. Sőt, kioktattak! Azt mondták, hogy egy közalkalmazottnak nem kötelessége a tevékenysége gazdasági előnyeit - hát-

rányait mérlegelnie. Ez csak a verseny-szférában elvárás. Néhány hónap elteltével az állomáson a nemesítői részleget megszüntették, mondhatnám úgy is, hogy kiszervezték az ERTI-ből. Így lettem vállalkozó. Azért az ERTI-kapcsolatom nem szakadt meg. Azóta is minden évben kötnek velem egy megbízási szerződést.

ERTI kutatóként 15 nyár-, 3 fűz- és 1 szilfajta előállításában vettem részt. Ezért évente szoktam kapni 3-4 ezer forint nemesítői jutalékot.

– *Nebéz volt vállalkozóként az indulás?*

– Hát nem volt könnyű! Az ellenségeim rossz híreket keltettek. Szerencsére nem estem pánikba. Az ERTI-től kapott végkielégítésemből vettem egy gépkocsit, megnyitottam az Akác-nyár Menedzserirodát és folytattam a munkát ott, ahol abbahagytam. Nem kellett pályát változtatnom! Az üzemi kísérleti területeim jelentős részét a területek tulajdonosainak kérésére továbbra is én gondoztam. Nagy erőt és önbizalmat adott, hogy az ERTI helyett engem választottak! A magánerdőszektorban volt néhány ismerősöm, akikkel már korábban is együtt dolgoztam, ők segítettek. Hálával tartozom a Hajdúhadházi Erdőbirtokosági Társulatnak és a Napkori Erdőgazdák Szövetkezetnek, amiért kiálltak mellettem. A legtöbb segítséget ettől a két gazdálkodótól kaptam, de segített az OMMI is. A Nyírerdő Rt., ahol ERTI kutatóként a legtöbbet dolgoztam, úgy érzem, cserbenhagyott. Éppen úgy, mint az OEE Debreceni Helyi Csoportja. A megélhetésemhez szükséges pénzt kezdetben maggyűjtéssel, termőhelyfeltárá-

sal, erdősítési tervek készítésével kerestem. A pusztaszil-magkínálatom nagyon népszerű és kelendő volt. A dunántúli csemetetermelők is hozzám jártak magért. Még exportra is gyűjtöttem. 1995-től 2003-ig több mint 3000 kg szilmagot hoztam forgalomba, de 1997-től már túlnyomórészt kutatásból, fejlesztésből éltem.

– *Mi volt a vállalkozásod fő tevékenysége?*

– Még 1982-ben a Felsőtisza Erdő- és Fafelgölgöző Gazdaság Vállalati Kutató Fejlesztő Csoportja külső munkatársaként összeállítottam magamnak egy nemesítői programot, ami a majdani akác energetikai faültetvények biológiai alapjainak fejlesztését célozta. Fő tevékenységként ennek a programnak a megvalósításán dolgoztam. Gyűjtöttem a nemesítői alapanyagaimat. Húsz alföldi csemetekertben válogattam a kiugróan jó növekedésű akáccsemetéket. A válogatott csemetéim felhasználásával 12 községhatárban 40 ha utódvizsgálati kísérlet létesült. Ebből az utódvizsgálati kísérleti rendszerből indultam ki. Az utódvizsgálataim keretében törzsfákat szelektáltam. Ezeket törzskönyveztem és 1997-ben az OMMI-val is nyilvántartásba vettem. A szelektált törzsfáimról magot gyűjtöttem, a magból csemetéket neveltem és újabb utódvizsgálati kísérleteket létesítettem. A törzsfáimat gyökérről szaporítottam (klónoztam). A törzsfaklónok felhasználásával klónkiválasztó kísérleteket létesítettem. A klónokat génmegőrzés és újabb nemesítői kiindulási szaporítóanyagok előállítása céljából archiváltam. Saját csemetekertet is létesítettem, ahol szuper elit termesztési fokozatú,

vizsgált kategóriájú akáccsemetéket neveltem. A csemetekertemből kikerült szaporítóanyagok felhasználásával 12 akácplantázs létesült.

Tudomásom szerint kétklónos akácplantázst még nem csinált senki a világon. Felkérésre fehérynár-, madárcseresznye-, vadkörte-, késeimeggy-törzsfákat szelektáltam. 1996-ban, '97-ben, a FLORASCA Környezetgazdálkodási Vállalat kérésére akácgyökereztetési kísérleteket folytattam tőzeg alapú talajkeverékekkel, egy majdani nagyüzemi vegetatív akáczaporítási technológia kidolgozása és alkalmazása reményében. A Hajdúhadházi Erdőbirtokossági Társulat kérésére felmértem az általuk kezelt kocsnýos tölgyesek állapotát. A 10 éven belül vágáséretté váló faállományaikra készítettem egy szerkezet-átalakítási programot, amit az erdőfelügyelőséggel is sikerült elfogadtatnunk. Tibolddarócon vettem 7,1 ha felhagyott szőlőt, aminek a helyén 1999 őszén erdőt telepítettem. 2002-ben Kácson telepítettem magamnak 1,4 ha akác energiaerdőt. Valószínűleg ez a legidősebb üzemi akác energetikai faültetvény Magyarországon. Már harmadik éve használom. Ez ellátja a háztartásomat tűzifával.

– *Mint vállalkozónak, mi a 12 év tapasztalata?*

– Vállalkozóként szinte csak rossz tapasztalatokat szereztem! A 12 év alatt voltam cégtulajdonos, bírósági szakértő, bejegyzett szaktanácsadó, szakirányító, egyéni vállalkozó, őstermelő. A bürokráciával volt a legtöbb problémám. Vesztemre mindig olyasmivel foglalkoztam, amire nem volt formanyomtatvány. Emiatt a hivatalok nehezen tudtak kezelni. Rengeteg energiámat emésztette fel a hivatalok packázása. Sokszor kellett megalkodnom, magyarázkodnom. Az Akác-nyár Menedzserirodámát egyéni céggként jelentettem be a cégbírószágon. Azt hittem, hogy ez lesz számomra a legjobb vállalkozási forma. Sajnos nem így lett! Felfedezett a Központi Statisztikai Hivatal és kiemelt adatszolgáltatót csináltak belőlem. Nem győztem a beszámolókat gyártani. Azért, hogy megsza- baduljak tőlük, kénytelen voltam a céget megszüntetni. Persze nem csak a statisztikai hivatallal voltak problémáim. Az APEH is állandóan a sarkamban volt. Emiatt lakóhelyet változtattam, megszűntem, újra kezdtem, hogy legalább egy kis időre kívül kerüljek a látókörük- ből. Voltam áfamentes, áfaköteles. Olyan is volt, hogy egyik felem áfamen- tes őstermelőként, másik felem áfaköte- les egyéni vállalkozóként tevékenyke- dett. Magamtól magamnak szolgáltattam.

tam. A pályázatküldőket, a hivatalnoko- kat így sikerült kicseleznem.

Nagy fájdalom, hogy a plantázsaim Magyarországon még alig-alig haszno- sulnak. Pedig az én akácom lényegesen többet tud, mint a kommersz akác. Van olyan törzsfám, amelyik 12 éves korára elérte a 32 cm-es törzsmérőt és a 20 m-es famagasságot. A plantázskompo- nensként hasznosított törzsfáim utódjai is lényegesen nagyobb teljesítményre képesek, mint a kommersz akác. Remé- lem, hogy a Silvanus Díszfaiskolai Kft. változtatni fog ezen a helyzeten!

A Hajdúhadházi Erdőbirtokossági Társulat segítségével kiépítettem egy minden igényt kielégítő akáctermesztési bemuta- tóterületet, ahol a Keresztési-féle akácfa- tákat, az én törzsfáimat, törzsfanemzedé- keimet, törzsfaklónjaimat üzemi méretek- ben lehet tanulmányozni. 1996-ban volt Magyarországon egy nemzetközi nyárfa- kongresszus, aminek a keretében ezeket a területeket is bemutatták. Olyan valaki mutogatta, akinek semmi köze sem volt hozzá. A nevemet meg sem említették.

2000-ben Püspökladányból Kácsra költöztem. Azóta nem tevékenykedem az Erdészeti Egyesületben, meg vagyok sértődve. Nem járatom az Erdészeti La- pokat sem.

Előfordult velem olyan is, hogy szél- hámosok hálójába keveredtem. Kétszer kellett pereskednem azért, hogy az akáccsemetéim árát megfizessék.

1993 szeptemberében, amikor a fe- gyelmi vizsgálat zárójegyzőkönyvét alá- írtam, még nem gondoltam, hogy a fe- gyelmi büntetésemről szóló határozat mellé a következő évben ugyanazért a tevékenységemért egy kitüntetést is fo- gok kapni. Ugyanis a fegyelmi vizsgálat tárgyat képező tevékenységemért 1994. október 23-án Püspökladány várostól „Pro Urbe” díjat kaptam

– *Most Kácson laksz. Mit kell tudni erről a kis településről?*

– A honfoglalást követően évszázado- kig Kács volt az Őrs Nemzetség szállás- helye. A román stílusú katolikus templo- munk XII. századi eredetű. Volt Kácson egy bencés apátság is. A bencések fürdő- háza 1431-ben épült az egyik langyos vizű forrásunkra. A bencés kolostor a tö- rök dúlás idején pusztult el, de a fürdő- ház még ma is viszonylag jó állapotban van. Kács kiemelt ivóvízbázis. Van 14 forrásunk, amiből 4 langyos vizű. A pata- kunk valamikor 12 vízimalmot hajtott. Egy malom még ma is megtekinthető mint műemlék. Kács erdőszűlése több mint 90%-os. Az erdők túlnyomó része természetsterű: cseres-tölgyes-gyertyá- nos erdőtülsülások. Van egy kevés bükk is. A magyar tölgy szinte szimbólumunk, mely Kácson bizonyítottan őshonos. Van egy 358 éves csertölgyünk is. Valamikor három erdész kezelte a kácsi erdőket, ma egy kerületvezető erdész tevékenykedik.

– *Hogyan telnek a nyugdíjas éveid?*

– 2001-ben mentem nyugdíjba. Van három unokám. Valószínűleg közülük fog kikerülni majd a munkám folytatója is! 2000 óta vagyok bejegyzett erdőgaz- dálkodó, az erdeimet én kezelem. A volt csemetekertem jelenleg konyhakert. Ezt most a feleségem műveli, ő a család élle- mezési felelőse. Zöldségből, gyü- mölcsből, krumpliból, kukoricából önel- látók vagyunk. A lakóházam körül van egy gyűjteményes kertem. Ebben a kert- ben őrzöm az általam legnagyobbban tartott hazai dísznövény-nemesítő, *dr. Ba- rabits Elemér* fajtáit (életművét). Elnöke vagyok a Kácsi Hagyományőrző Egyesü- letnek. Az egyesület keretében a kácsi ér- tékek megőrzését, gyarapítását, népsze- rűsítését, hasznosítását szorgalmazom. Oktatója vagyok a Kácsi Őrs Vezér Erdei Iskolának. Bemutatókat és ismeretter- jesztő előadásokat szoktam tartani az er- dőben. Tagja vagyok a B.A.Z. Megyei Erdészeti Szakszemélyzetnek, tagja va- gyok az Országos Erdészeti Egyesület- nek, az Arborétumok és Botanikus Ker- tek Országos Szövetségének, a Miskolci Zöld Akció Egyesületnek, de ezekben a szervezetekben gyakorlatilag csak a tag- díjat fizetem. Tiszteletbeli tagja vagyok a Tibolddaróci Borklubnak. A szakmai tör- ténéseket az interneten figyelem. Már csak egy újságot járatok. Azt is csak azért, hogy legyen mivel begyűjtani a cserép- kályhám. 2008-ban Kácson tartottuk az évfolyamtalálkozókat. 2009-ben meglá- togattak a hajdúhadházi erdőbirtokosok. Nyugdíjba menetelem óta ez a látogatás volt számomra a legnagyobb elismerés!

– *Köszönöm a beszélgetést.*

Pápai Gábor